

ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΗΣ ΨΗΦΙΑΚΗΣ
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ ΤΟΥ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΚΡΗΤΗΣ

Γρηγόρης Τζανοδασκαλάκης
Πανεπιστήμιο Κρήτης

<http://www.libh.uoc.gr>

Η Ψηφιακή Βιβλιοθήκη (Ψ.Β)

- Οργάνωση Υπηρεσιών

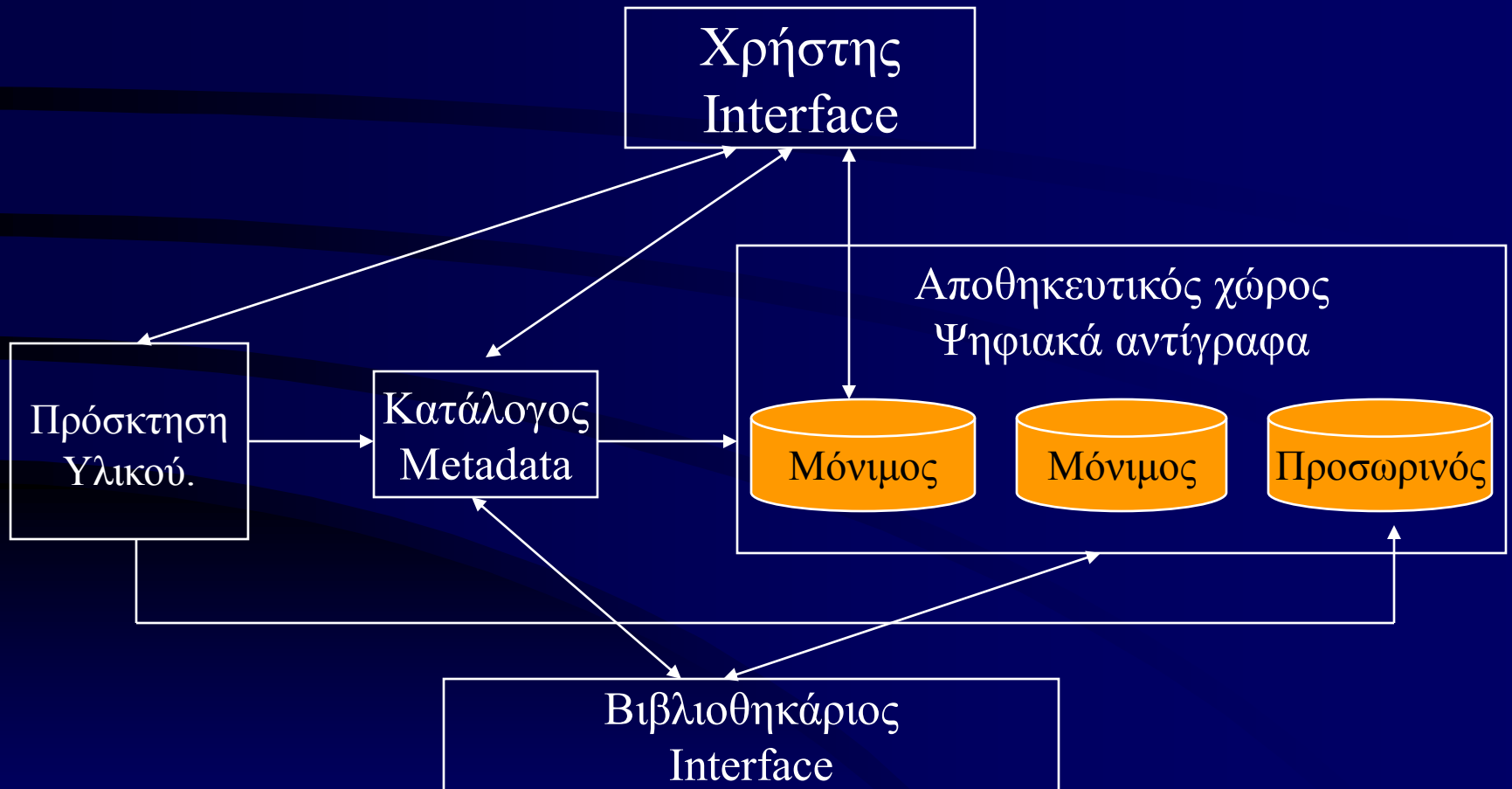
- Τεχνικό Επίπεδο
- Διοικητικό επίπεδο

Ορισμός εργασίας

- ένα σύνολο υπηρεσιών το οποίο αναφέρεται στην πρόσκτηση, αποθήκευση, πρόσβαση και διακίνηση πληροφορίας και υλικού το οποίο είναι σε ψηφιακή μορφή

Μοντέλο Ψ.Β.

Αξίωμα

Η δημιουργία Ψ.Β. κοστίζει ακριβά και απαιτεί πόρους (υλικοτεχνική υποδομή). Πριν ξεκινήσουμε ένα τέτοιο εγχείρημα θα πρέπει να λάβουμε σοβαρά υπόψη μας κάποιους παράγοντες που επηρεάζουν τον σχεδιασμό την ανάπτυξη και τη συντήρηση κάθε Ψ.Β. Οι παράγοντες αυτοί είναι ίδιοι είτε πρόκειται για αναδρομική ψηφιοποίηση είτε για οντότητες που ήδη είναι "γεννημένες" ψηφιακά.

Παράγοντες που επηρεάζουν την ανάπτυξη της Ψ.Β

- Έντονη Δυναμική - Ετοιμότητα
- Γνώση του προς ψηφιοποίηση υλικού
- Πνευματικά Δικαιώματα - Περιορισμοί
- Ανώριμη Αγορά - Λογισμικό Ελεύθερης Χρήσης
- Φιλικό - Απλοποιημένο Σύστημα Διαχείρισης
- Τυποποίηση
- Συντήρηση - Διαχρονική Χρήση
- Στελέχωση

Στόχος:

- Υπερβολικοί στόχοι
 - Φαινόμενο φούσκας
- Ο στόχος περιορίζεται σε διακριτές συλλογές
 - Δεν υπάρχει πρόβλημα πνευματικής ιδιοκτησίας
- Ο στόχος της ΒΥΠ του Π.Κ.
 - Εκμάθηση μέσα από case study
 - Συλλογές
 - ✓ Διατριβές
 - ✓ Μεταπτυχιακές εργασίες
 - ✓ Τοπικά περιοδικά & Οδηγοί σπουδών
 - ✓ Σημειώσεις μαθημάτων;

Ποιοι εμπλέκονται στην υλοποίηση του στόχου;

- Πρυτανεία
 - Διοικητική, Θεσμική στήριξη
- ΒΥΠ
 - Ομάδα στήριξης της Ψ.Β.
 - ✓ Τεχνικός
 - ✓ Βιβλιοθηκάριοι
- Περιβάλλον της ΒΥΠ
 - Τμήματα
 - Υπηρεσίες
 - Εξωτερικοί συνεργάτες

Πώς υλοποιούμε το στόχο;

- Project (φάσεις)
 - Αρχή
 - Μέση
 - Τέλος
- Κάθε φάση έχει συγκεκριμένα αποτελέσματα
 - Παραδοτέα

Αρχή - Φάση 1

- Προσωπικό στήριξης
 - Βασικό ρόλο στο νέο περιβάλλον, όσον αφορά το όραμα, την αποστολή, το στρατηγικό σχεδιασμό - όχι απλά υποστηρικτικό
 - Τεχνικοί, αλλά και γνώστες νέων τεχνολογιών πληροφόρησης
 - Δυνατότητα διαρκούς εκπαίδευσης -προσαρμογής στις ραγδαία εξελισσόμενες συνθήκες
- Επιλογή προσωπικού σε εθελοντική βάση
 - Τεχνικός (πυρήνας του έργου)
 - 4 Βιβλιοθηκάριοι
- Εκπαίδευση προσωπικού

Αρχή - Φάση 1

- Επιλογή Λογισμικού
 - Ανώριμη Αγορά -Λογισμικό Ελεύθερης Χρήσης
 - Να πληροί τις ανάγκες του μοντέλου αναφοράς
 - Να είναι απλό και φιλικό στη χρήση του
 - Να λειτουργεί σε κατανεμημένο περιβάλλον
 - Συνδυασμός εργαλείων
- Επιλογή πρόσκτηση & εγκατάσταση εξοπλισμού
 - Προσοχή στις επενδύσεις κλίμακας

Λογισμικό Ψ.Β. ΔΩΡΕΑΝ

- Dienst (Cornell)
- ROADS (eLib)
- CommPort
(Canada)
- METAe
(Meta Data Engine
EU)
- Greenstone DL
S/W
(New Zealand)
- Berkeley DL
SunSITE

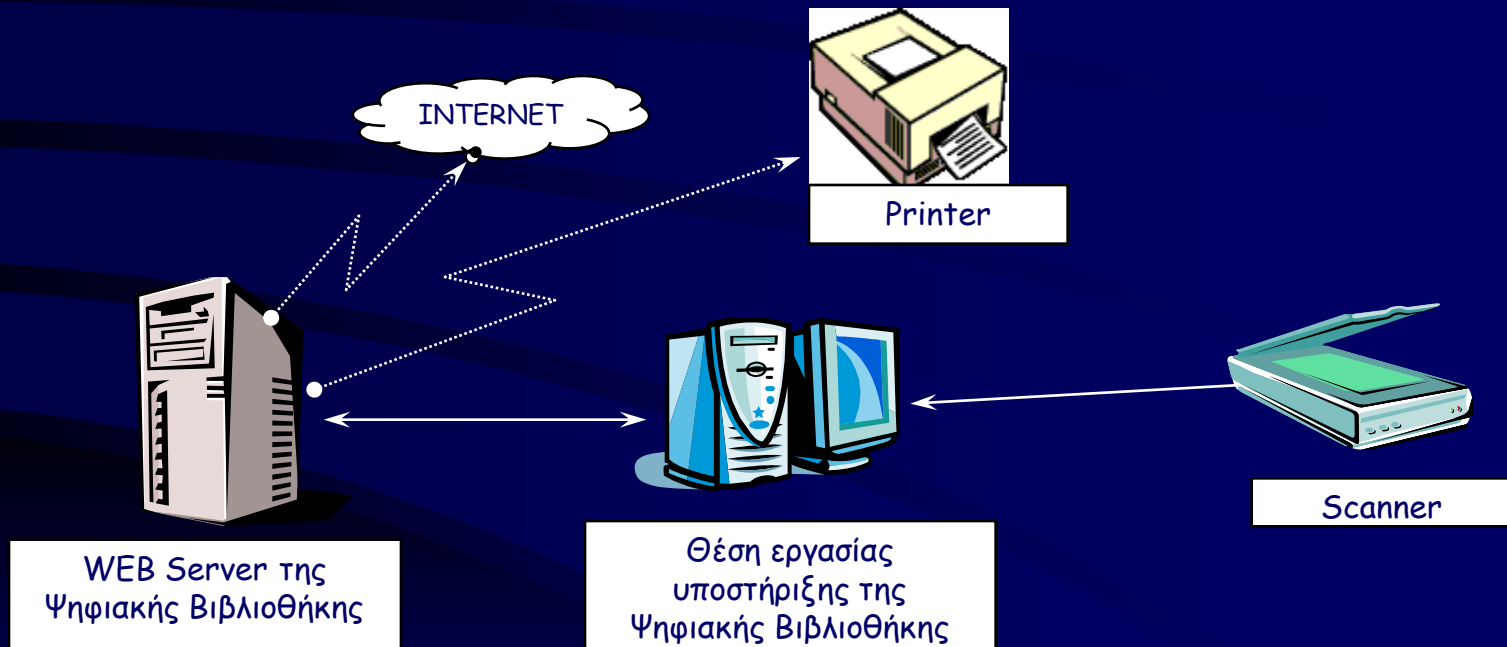

Λογισμικό Ψ.Β. ΕΤΑΙΡΙΕΣ

- Agora (Germany)
- DB2 (IBM)
- DigiTool
(Ex Libris)
- EnCompass
(Endeavor)
- Visual MIS (VTLS)
- CONTENTdm (OCLC)

H/W

Αρχή - Φάση 1

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

- Στο λογισμικό διαχείρισης - Dienst
- Μηχανισμοί δημιουργίας ψηφιακών συλλογών
 - Ταυτοποίηση- εντοπισμός- επιλογή
 - παραλαβή και έλεγχος ποιότητας
 - επεξεργασία- περιγραφή (μεταδεδομένα)
 - αποθήκευση
 - διάθεση
- Στη χρήση του Η/Υ
 - Εξερεύνηση Windows, άνοιγμα, αντιγραφή, αποθήκευση αρχείου
- Στις διάφορες εφαρμογές :
Microsoft Word, Excel, Netscape Navigator, Internet Explorer,
Microsoft Photo Editor, Microsoft PowerPoint,
Acrobat Reader, Gsview, WinZip

Αρχή - Φάση 1

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

- Στη χρήση περιφερειακών μέσων
 - Χρήση Δικτύου για μεταφορά (ftp)
 - Χρήση σαρωτή (scanner)
 - Ανάγνωση συμπαγών δίσκων (CDs)
 - Ανάγνωση (εγγραφή) διάφορων τύπων μαγνητικών δισκετών (Mac, zip)
 - Ανάγνωση (εγγραφή) διάφορων τύπων μαγνητικών δισκετών (Mac, zip)
 - Χρήση zip drive για ανάγνωση δισκετών μεγάλης χωρητικότητας (zip δισκετών)
- Αναγνώριση διαφόρων μορφών κειμένου
 - Postscript, pdf, rtf, doc, html
 - Εικόνες (jpg, bmp, tiff, gif κ.λ.π)
- Ενοποίηση Αρχείων
- Χρήση εργαλείων για μετατροπή μορφών κειμένου

Μέση - Φάση 2 ανάπτυξη

- Δημιουργία θεσμικού πλαισίου (Αρχές λειτουργίας της Ψ.Β.)
 - Συμβατικές υποχρεώσεις Συγγραφέων
 - Έντυπη μορφή
 - Ψηφιακή μορφή
 - Επισήμανση ημερομηνίας δημοσιοποίησης
 - Τρόποι παράδοσης
 - Με Online παράδοση
 - (Ηράκλειο <http://dlib.libh.uoc.gr/sub>)
 - (Ρέθυμνο <http://dlib.libr.uoc.gr/sub>)
 - Σε αποθηκευτικά μέσα (CDs, floppy disks)

Μέση - Φάση 2

- Ενημέρωση περιβάλλοντος της ΒΥΠΤ
 - Παρουσιάσεις
 - Τμήματα - Γραμματείες - Φυσικά πρόσωπα
 - Ενημέρωση συγγραφέων
 - Συλλογή Ψηφιακών Μορφών (Ψ.Μ.) από τους συγγραφείς
 - Παράδοση Ψ.Μ. στη ΒΥΠΤ (Τμήμα της Ψ.Β.)
- Έναρξη συλλογής τεκμηρίων και ορισμός συλλογών
 - Συλλογές ανά τμήμα και περιεχόμενο
- Συνέχιση εκπαίδευσης
 - Επιλεκτική επανάληψη
- Διαβάθμιση διαχείρισης περιεχομένου

Διαβάθμιση διαχείρισης Ψηφιακού περιεχομένου

Βιβλιοθηκάριος

- Κείμενο

Τεχνικός

- εικόνα

- ήχος

- video

- λογισμικό

- Συνδυασμοί

- πολυμέσα

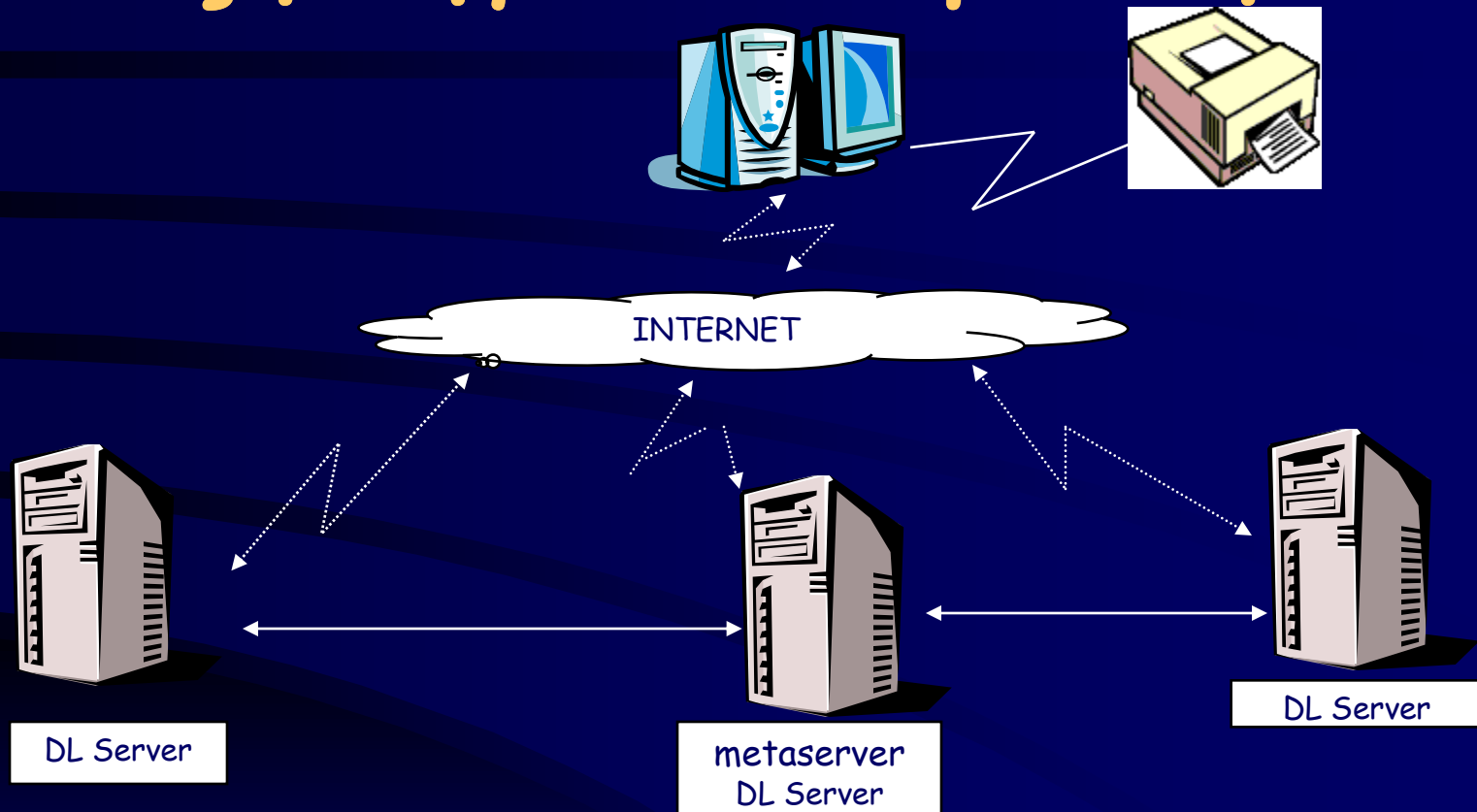
- ιστοσελίδες

Τέλος - Φάση 3 παραγωγή

- Ενεργοποίηση WEB-client για το κοινό
- Ζεύξη Z39.50 OPAC με τη Ψ.Β.
 - Marc records
 - Dienst Z39.50 server
- Εκπαίδευση χρηστών
- Προσπάθεια για ωρίμανση της επικοινωνίας με το περιβάλλον της ΒΥΠ
- Ομαλοποίηση της ροής πληροφορίας προς τη ΒΥΠ

Ζεύξη Ψηφιακών Βιβλιοθηκών

Κατανεμημένο περιβάλλον

= Αποκέντρωση

γιατί ?

- Όγκος δεδομένων
- Διαφορετική περιοχή ευθύνης
- Διαφορετικά πεδία δράσης
 - Αρχεία
 - Βιβλιοθήκες
 - Μουσεία
- Στρατηγική συντήρησης
- Προβλήματα δικτύου

Κόστος = Αντικειμενικός περιορισμός

- Περιεχόμενο
 - Έντυπο
 - Ψηφιακό
 - Online
 - Offline
 - Microfilm
 - Microfiche

Ολοκλήρωση - Ενοποίηση υπηρεσιών

- Ο ΟΡΑΣ ως υβριδική υπηρεσία της ΒΥΠ

«σχεδιασμένη να συνενώσει ποικίλες τεχνολογίες από διαφορετικές πηγές στο καθημερινό περιβάλλον λειτουργίας μιας βιβλιοθήκης»

Προβλήματα !!

- Προσωπικό στήριξης
 - Έλλειψη χρόνου του προσωπικού, λόγω φόρτου εργασίας
 - Δυσκολία στην αφομοίωση των νέων διαδικασιών
- Διαχείριση συλλογών
 - Συλλογή δεδομένων από διαφορετικούς ανθρώπους
 - Αλλοιωμένα αρχεία
 - Μη επιτρεπτές μορφές κειμένου
 - Μεγάλα σε όγκο αρχεία
 - Χρονοβόρα η εισαγωγή καταχώρησης Ψ.Μ.
 - Ζητήματα μερικής παράδοσης Ψ.Μ.
 - Παραγωγή των Metadata
- Επικοινωνία
 - Απαιτεί ενέργεια και χρόνο
- Λογισμικό
 - Στοιχειώδεις λειτουργίες

Συμπεράσματα !!

- Συνεργατική προσπάθεια
 - Μεταξύ διαφορετικών φορέων
 - Η ΒΥΠ έχει ρόλο συντονιστή
- Η ΒΥΠ έχει την ευθύνη διαχείρισης της πληροφορίας
 - Συγκέντρωση και διάχυση
- Πολλαπλή τυποποίηση
 - Δεδομένων
 - Επικοινωνίας
- Ο ρόλος του βιβλιοθηκάρου είναι σύνθετος
 - Χαρακτηριστικά ειδικού πληροφορικής
- Διαρκής και ουσιαστική συντήρηση
 - Λογισμικό, διαχείριση δεδομένων
- Προσοχή στο προγραμματισμό επενδύσεων
 - Ταχύτατη εξέλιξη

ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΗΣ Ψ. Β.
ΤΟΥ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΚΡΗΤΗΣ

Γρηγόρης Τζανοδασκαλάκης
Πανεπιστήμιο Κρήτης

ΕΥΧΑΡΙΣΤΩ ΠΟΛΥ
ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΟΧΗ ΣΑΣ

<http://www.libh.uoc.gr>